

IN MEMORIAM Отиват си приятелите!!!

Ангел СОТИРОВ

Отиват си приятелите!!! През юни - Данчо Данчев, а сега - Димо... И още няколко, съвсем готови, чакат своя ред...

След 27 дена тежко боледуване, на 9 август късно вечерта, петък, най-лошият ден на християнската седмица, земният път на председателя на българските слепи есперантисти Димо Димов приключи. И той се пресели, сякаш доста щастливо във вечността! Щастливо, защото остави след себе си много добри дела, не само в полето на международното и националното есперантистско движение, но и в частния си живот, а също и в другите си обществени ангажменти.

Димо Пенев Димов е роден в добричкото селце Вратарите на 19 септември 1953 г. Родителите му са обикновени селски труженици. За голямо съжаление, тяхната рожба е по рождение напълно сляпа. Основното си образование Димо завършва във варненското училище за слепи и в същия град - вечерна гимназия. С помощта на жертвоготовната си майка с емблематичното име Мария, придобива успешно и магистърска степен по история във Великотърновския университет "Св. св. Кирил и Методий". Есперанто той изучава в курсове, ръководени от именития варненски есперантист Георги Димов и световноизвестната софийска есперантистка Мариана Евлогиева, голяма приятелка на българските слепи. Благодарение и на своето упорито самообучение, Димо постигна академични висоти във владенето на този изкуствено създаден език. Във Варна и на други места той успешно води курсове за изучаване на есперанто, както за начинаещи, така и за напреднали. От май 2014 г. е председател на Асоциацията на невиждащите есперантисти в България. Няколко мандата е активен и уважаван член на ръководството на Международната лига на слепите есперантисти.

Подобно на японец, почти целия си трудов стаж той изкарва като работник в цеховете на варненското ПП "Успех". В резултат на бушуващите свои младежки хормони, Димо прави два, не особено успешни опита за семеен живот, с две напълно слепи Валентини - от Своге и от Орша (Белорусия), естествено не едновременно. Все пак след време, заедно с добродушната, слабовиждаща родопчанка Радка Живкова, той създава устойчиво семейство. Щастливата брачна двойка се сдобива и с прекрасни наследници, получили чудесните български имена Пеню и Живка.

И той като всички нас си имаше и своите странности. Например, в цялата страна го знаехме като Димо Пенев, но той упорито държеше да бъде Димо Димов. Сред чуждестранните си приятели и познати той успя да наложи тази нова своя самоличност, но за нас, българите, си остана Димо Пенев.

Може би си струва да спомена, че Димо Димов пееше въдушевено, но спято в малък мъжки хор. От време на време, и той като бате Бойко, разпъваше весело акордеона сред празнуващи приятели и роднини. През последните години Димо не се втурна да изучава езика на Шекспир, както е модерно, а много яко залегна в доовладяването на езика на Пушкин и Лермонтов.

Освен изумително ученолюбив, Димо бе рядко гостолобив и с не лошо чувство за хумор. Той бе винаги готов да те консултира езиково или да провери значението на някоя есперантска дума в многобройните си хартиени и електронни речници. И то само срещу половин бира, разбира се, с някакво добро мезенце. Впрочем, като редактор и преводач на текстове, той бе изключително прецизен, дори стигащ понякога чак до педантизъм.

Набирайки този текст повече от три седмици, аз спазвам обещанието си пред Димича, да съчиня и за него качествено похвално слово. Дано да съм успял!

БАЛКАНИ Българо-македонска вечер

На 15 август 2019 г. в хотел "Хоризонт", гр. Обзор, се състоя събитие, което за пореден път доказва, че на хората им трябва не много, за да бъдат доволни и дори щастливи. Главен организатор на вечерта беше г-н Асен Алтънов, председател на РО София при ССБ.

Софийската група и гостите от Македония, които бяха инициаторите на купона, начело с г-н Жарко Селковски, си спретнаха такава луда и весела вечер, че сигурно и Нептун им завидя. Имаше и гости от Пловдив, че за малко щях да ги забравя. А за всяка Дама имаше цвете, подарено от главния организатор, г-н Алтънов, и управителя на хотела, г-н Кирил Стоянов. Македонците в лицето на Жанко Станков изнесоха своята музикална програма, а българският отговор беше даден от фолк-легендата Орхан Мурад и "Веселите момчета". Г-н Алтънов произнесе прочувствено слово, г-н Стоянов също като домакин поднесе своите поздравления. Моята скромност, от името на председателя на ССБ г-н Долапчиев и от името на ръководството на Съюза, дръпна, по мое мнение кратка, а според някои други, дълга реч.

Както се казва, г-н Алтънов дори и на почивката си не може без да организира нещо. Дружеската вечер протече с много песни, танци, веселие и, разбира се, добра храна и напитки. Така де, не може само да се бачка, трябва и да се разпуска. И да не се забравя, че най-важните решения, независимо какви са, се вземат на маса.

Иван ЯНЕВ

ГЛОБУС Незрящият мечтател, изобретил "Управление на пътуването"

Автор: Дейвид СИЪРС

Източник: Смитсоиън

Превод: Иван КАРАСТОЯНОВ

В края на 2011 г. почти незрящият Стив Маън, изпълнителен директор на рехабилитационния център за хора с увредено зрение в долината Санта Клара, Калифорния, САЩ, уведомява инженерите на Гугъл, че желае той да бъде първият водач на МПС без шофьорска книжка, зад волана на разработваното от фирмата по това време самоуправляващо се превозно средство. През октомври 2015 г. Маън получава възможността да седне на шофьорското място на "Светулка" - изпитателен модел на лек автомобил на Гугъл, лишен от волан и педали - по улиците на град Остин в щата Тексас. Какви са впечатленията му ли?

"Съвсем обикновено е - споделя той, който има 35 години зад волана, преди зрителното му увреждане да го принуди да върне шофьорската си книжка. - Автоматизираната система управлява колата по същия начин, по който и човек се научава да го прави."

Макар вещите лица в тази област да предупреждават, че ще измине поне още едно поколение, преди да

се появят самоуправляващи се автомобили, които се придвижват безопасно без пряка намеса от страна на хора, крайните им потребители следва да благодарят на напълно незрящия изобретател и новатор Ралф Тийтър. "Управление на пътуването", електромеханичното устройство на Тийтър от 1950 г., което частично автоматизира скоростта на шофиране, проправя пътя към въвеждането на по-съвременните цифрови системи за GPS-упътвания, предугаждащи опасностите, спирачки и задържане на автомобила в платното.

Нещастен случай в детството грубо запраща Тийтър към предизвикателствата на ориентирането в ежедневието. Роден през 1890 г. в Хагерстаун в щата Индиана, Тийтър расте наред със звездите от семейни предприятия, които възникват и се развиват като производства на различни неща, от части за велосипеди до двигатели за автомобили. На едва 5-годишна възраст, докато си играе с нож, Тийтър по невнимание ослепява едното си око. През следващата година, вследствие на симпатична офталмия - заболяване, при което нараняване на едното око води до увреждане на другото, той остава напълно незрящ.

Тийтър обаче бързо развива заместващи умения. В биографията му, издадена през 1995 г., дъщеря му Марджъри Тийтър Майър пише следното:

"Усещането му за допир бе направо приказно."

"Неговите ръце бяха очите му - спомня си кръстеният нему внук Ралф Майър. - На Коледа взимам любимата ми играчка и му я давах да я "види"."

Майър разказва как дядо му се научава да обхожда Хагерстаун съвсем сам, усещайки къде свършват сградите по едва доловимия отзвук от обувките му с метален завършек на подметката под пръстите, както и броейки крачките между известни му ориентири. Той дори съумява да избягва опасностите от „новостите“ на улицата в началото на века.

"Дядо можеше да надуши приближаващите го коне, а най-първите леки коли изобщо не бяха тихи." Насърчаван от семейството си, Тийтър редовно "руши" преградите. Бил Хамак, професор по химично и биомолекулярно инженерство, който проследява дарбата на Тийтър за нововъведения, разказва: "След като завърши средно образование, той реши да стане инженер във време, в което повечето ВУЗ-ове отказваха дори да разгледат кандидатурата му."

Тъй като Нейва Диърдорф, братовчедка на Тийтър, учи Икономика в Университета на Пенсилвания, той се среща лично с декана на Пенсилванския факултет по инженерство и успява да го убеди да го приеме в специалността за инженер-механици. Ралф не се нуждае от почти нищо повече от помощта на Нейва, за четенето на учебниците и писането на курсовите работи.

"Успешните инженери мислят в образи - казва Хамак. - Те живеят в безсловесен свят, който не може лесно да бъде натъкван в думи. Ралф Тийтър до голяма степен мислеше по точно този начин."

След завършването си, Тийтър се прибира у дома, но не и преди да изобрети революционен метод за динамично уравнивяване на парните турбини на военните кораби на САЩ. Когато баща му и трима от чичовците му се заемат със създаването на марката "Пърфект съркъл" („Идеален кръг“), съсредоточена в производството на пръстени за бутала, Ралф се превръща във водещия инженер, а впоследствие и в главен директор на фирмата. Тъй като по-добрите пръстени за бутала правят двигателите по-продуктивни и мощни, скоро техните пръстени се превръщат в образец за качество. Семейството му поддържа твърдението, че резкият начин, по който Хари Линдзи - патентен адвокат, приятел и обичаен шофьор на Тийтър - борави с педала за газта, вдъхновява изобретателя за "управление на пътуването". По-вероятно обаче е други неща също да са му повлияли. По време на Втората световна война, например, в САЩ е наложено повсеместно ограничение на скоростта от 56 км/ч, за да се пести гориво и каучук за гуми. Внукът му Майър обяснява:

"В качеството си на председател на Общността на автомобилните инженери, дядо е държал речи по отношение безопасността на автомобилите. Скоростта им на придвижване вече е нараснала толкова, че злополуките по магистралите са катастрофални. Чувството за безопасност изиграва също толкова важна роля, колкото и различните шофьори, при които се е возил."

Тийтър си представя механизъм, управляван от шофьора, при който, при достигането на избрана от него скорост на движение, водачът да усети с крака си предупредително съпротивление от педала за газта. Ако шофьорът задържи педала неподвижен в това положение, достигнатата скорост се поддържа. В случай, че окаже допълнителен натиск на педала, скоростта на движение се увеличава. Първообразът на "спийдостат" ("скоростозадържател"), който хората във фирмата наричат "държача",

се състои от копче на таблото за задаване на скоростта, свързано с механизъм при задвижващата ос в двигателното отделение. При приближаване на зададената от шофьора скорост, стабилизиращият механизъм надвива натиска на пружината, за да задейства задвижвано от вакуум бутало, което да избута обратно педала на газта. На 22 август 1950 г. Тийтър получава патент с № 2519859 за устройството за управление на скоростта.

Майър разказва, че по време на първоначалните опити, докато друг управлява изпитателното превозно средство, Тийтър лежи на пода с ръка на педала за газта. При първия добре работещ модел на държача, който е завършен през 1949 г., липсва "заклучването" на скоростта - средство за автоматично поддържане на достигнатата скорост.

"Дядо много се притесняваше, че хората ще заспават зад волана."

Пет години по-късно, в статия в списанието "Попюлър механикс" ("Общодостъпна механика")

скоростодържателят е описан като "вид ускорител, управляван със сила, или стабилизатор с подобрения". Той безспорно допринася много за напредъка по пътя, водещ към автопилота за коли.

Тъй като Тийтър се опитва да убеди производителите на автомобили да поставят държача фабрично, в крайна сметка той добавя възможността за "заклучване" на скоростта чрез електромагнитен мотор, който поддържа зададената скорост, докато шофьорът не натисне педала за спирачките.

През 1958 г. от "Крайслер" първи предлагат скоростодържателя като добавка по избор към луксозните си модели. Само година по-късно, доброто му приемане от обществеността подтиква производителя

на автомобили да вгради устройството във всичките си модели. След това заводът на "Дженеръл Моторс" за производство на "Кадилак" преименува и предлага устройството като "Круиз контрол".

През следващото десетилетие "Круиз контрол" си остава удобна, макар и не крайно необходима добавка.

Всичко това обаче коренно се променя през 1973 г., когато Организацията на страните-износителки на петрол (ОПЕК) налага ембарго на САЩ. Забележителното нововъведение на Тийтър се превръща в общоприето, пестящо гориво автомобилно пособие. Резултатите от проведени по това време научни проучвания показват, че ограничението на скоростта в цялата страна, породено от петролното ембарго, спестява 167 000 барела гориво дневно.

По време на ембаргото Ралф Тийтър вече е пенсионер. През 1963 г. той продава "Пърфект съркъл" на "Дейна Корпорейшън" от Толедо в щата Охайо, но продължава да работи в частната си работилница - едноетажна постройка от тухли и стъкло, с дължината на пресечка в Хагерстаун. За съжаление, точно когато устройството "Круиз контрол" вече се е наложило, артритът все по-силно осакатява "зрящите" ръце на Тийтър. Той умира през 1982 г., а 6 години по-късно е приет в Залата на славата на автомобилистите.

Подканен да си представи как Тийтър би възприел най-новите въведения в автомобилното самоуправление, Майър заявява:

"Все още се удивлявам на изобретението му, но той не създаде "Круиз контрол" с презумпцията, че никой няма да шофира. Дядо живя по времето на аналоговите технологии, а ние - в света на цифровите."

Веднъж той попитал дядо си колко ли повече е щял да постигне, ако е можел да вижда.

"Вероятно нямаше да направя и толкоз - отвърнал Тийтър. - Аз мога да се съсредоточавам, а ти - не."

"Имаше някаква чистота в това, че той не се влияеше от очите си" - заявява Майър.

ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ Велико Търново

"My Eye" 2.0 в помощ на незрящите хора

През един от горещите летни дни в Клуба на пенсионера и инвалида във Велико Търново се състоя представяне на оптико-електронния гласов асистент "My Eye" 2.0 на израелската фирма "OrCam". Разработката, нейните възможности и функционалност бяха обяснени и показани от консултанти на българското представителство на фирмата, пред членовете на териториалната организация на слепите в града. В нагледните практически демонстрации се включиха Елица Йосифова, Ана Стоева, Валери Николов, Ненчо Обретенов и Пенчо Василев. Проведоха се тестове за анализ и разпознаване на текстове, лица на хора, ориентиране при придвижване. Представителите на фирмата консултираха заинтересовани незрящи от организацията, относно начините за придобиване и употреба на устройството.

Пенчо ВАСИЛЕВ

Бургас

Пред съкровищата на Тутанкамон

През летните месеци населението на българското Черноморие се увеличава многократно. Туристи и почиващи от страната и чужбина много често са повече от местното население. Затова и културно-музикалните изяви са почти непрекъснати. Такава културно-историческа изява бе представянето на съкровището на Тутанкамон, предоставено от Египетския археологически музей. На 15 август 2019 г. част от членовете на ТО - Бургас бяхме поканени от г-жа Марионела Стоянова, председател на Центъра за социална рехабилитация към Сдружение "Социален център" - Бургас. Мероприятието бе спонсорирано от г-жа Диана Саватева, депутат от Народното събрание за Бургаски регион и бизнес-дама.

Небхеперура Тутанкамон или Тутанкамон (както е известен на широката публика), познат и като Тутанхамун, е египетски фараон от Осемнадесетата фараонска династия. Възкачва се на престола на осемгодишна възраст и умира на 19 години. Той става едва ли не най-известният владетел на Древен Египет след откриването на гробницата му, макар че не е оставил значима следа от своето управление. В музея в Кайро са изложени 1700 предмета, намерени в гробницата на Тутанкамон, открити първоначално от Хауърд Картър. На 4 ноември 2007 г. за първи път учени проучват мумията на Тутанкамон и публикуват резултатите от своите изследвания. Открити са и 20 глинени гърнета, запечатани с официалния печат на Тутанкамон. Според д-р Захи Хауас, съдовете вероятно съдържат провизии, предназначени за пътуването на фараона към задгробния свят. Тутанкамон е син на фараона Аменхотеп IV, от негова сестра с неизвестно име. Младият фараон не заема престола веднага след смъртта на баща си. Между тях царува фараонът Сменкхара. Някои теории сочат, че Сменкхара е Нефертити, която след смъртта на съпруга си приема мъжко име и в продължение на няколко години управлява еднолично като фараон, след което отстъпва престола на Тутанкамон. Археологическата експозиция бе изложена в триетажните фойета на Бургаската опера. След изложбата на музейните експонати ни бе показано историческо филмче за откриването на античната гробница. Всички ние си тръгнахме обогатени от видяната експозиция и с дълбок размисъл за живота на Земята преди хилядолетия.

Анка ЯНЕВА

Лечебните минерални води на Велинград

Дългоочакваното лято дойде. Изненада ни с големите си температурни амплитуди - от 18 до 42 градуса. Но хората му се радваха, нали е времето на очакваните почивки на балкан или на море. Така и тази поредна година, голяма група от съюзни членове на РО Бургас пристигнахме на желаната почивка във Велинград. Там заварихме стари приятели от други градове. Затвърдиха се стари приятелства, създадох се нови контакти от почти цяла България. За всички времето, прекарано в станцията във Велинград, се стори кратко - от 20 до 29 август 2017 г. Но всички останаха доволни и си обещаха, че живот и здраве - отново срещи на басейна на Велинград и неговите минерални извори.

Карстовият характер на тази част от Родопите е оформил интересно съчетание на пещера и извор. Пещерата Лепеница е национален туристически обект от 1960 г. Тя се слави с прекрасни зали, уникална фауна, пещерни бисери и пещерни кратери, каквито се срещат само тук, в България, и в още една пещера във Франция. През Лепеница преминава подземната река, която избликва като най-големия карстов извор в България - Клептуза.

Легендата разказва, че буйната и пакостлива река, прокълната от хората, за наказание била изпратена от Бога в преизподнята. След години тя се върнала, пречистена и умиротворена. Днес създадените през 30-те години на XX век две карстови езера на Клептуза са едни от емблемите на Велинград.

77 минерални извора, 70 чешми, 7 бани - с това е благословен Велинград.

Термалните извори привличат вниманието, от древността до наши дни, на траки, римляни, византийци и българи. Тук са запазени най-старите действащи в България оригинални бани. Две от тях - Радона и Кремъчна - са построени през далечните 1750 и 1751 г., а други две - женските бани в Чепино и Лъджене - са от началото на XX век.

В кв. Чепино се намират "Топилата" - минерални извори, бликащи край коритото на река Чепинска.

В района на Велинград се пресичат 42-ри паралел и 24-ти меридиан. Според специалистите, в България няма друга географска пресечна точка от такъв ранг и тя има голямо научно и културно-историческо значение.

Анка ЯНЕВА

Видин

Опознай родината да я обикнеш!

На 3 и 4 август 2019 г. бе организирана екскурзия за опознаване на важни туристически обекти в България, с маршрут: Видин - Сопот - Карлово - Пловдив - Панагюрище - Копривщица - Видин.

В първия ден посетихме градовете Сопот, Карлово и Пловдив.

Сопот е един от центровете на националноосвободителните борби. Тук се ражда и формира като личност патриархът на българската литература - писателят Иван Вазов. Разгледахме родната му къща и чухме интересни факти от живота му, разказани от уредника на музея.

Недалеч от гр. Сопот, в гр. Карлово, посетихме къщата-музей на Апостола на свободата Васил Левски и експозиционната зала към музея. В нея бяха представени материали, посветени на родното място и рода на Левски, произведения на изобразителното изкуство, които отразяват важни моменти от живота

и революционното дело на Апостола. В параклиса до музея беше изложен кичур от косата на Левски, който е даден от него на майка му - в случай, че не може да се намери тялото му, да бъде опята косата, частица от него. Разгледахме и други туристически забележителности в посетените градове. В следобедния час пристигнахме в Града на тепетата - Пловдив. Групата направи панорамна разходка в Стария град, възрожденските къщи, главната улица, пеещите фонтани и различни забележителности по пътя. Времето беше чудесно и приятно за разходка. Бяхме настанени в хотел "Интелкооп". На 4-ти август, втория ден от екскурзията, посетихме Панагюрище и Копривщица - стари възрожденски градове, свързани с важни моменти от нашата история. В Панагюрище разгледахме Историческия музей, където са изложени копия от 9 уникални съда от Панагюрското съкровище, открито през 1949 г. Изработено е от чисто злато и тежи 6,164 кг. В града са съхранени и поддържани много стари възрожденски къщи. Една от които е и къщата-музей "Райна Княгиня", на българска учителка и революционерка, ушила въстаническото знаме за Априлското въстание. В двора са погребани и костите на героинята. Посетихме и Архитектурно-исторически резерват Копривщица, така наречен заради цялостно запазените си архитектурни ансамбли от епохата на Възраждането. Тук разгледахме къщите-музеи на Георги Бенковски, Тодор Каблешков, Димчо Дебелянов, Любен Каравелов, както и Лютовата и Ослековата къщи. Навсякъде разходката беше придружена с беседа от уредник на историческите обекти, а по време на пътуването организаторите на екскурзията даваха информация за исторически забележителности, които ще бъдат посетени в съответните градове. Част от посетените обекти са от Стоте национални туристически обекти на БТС. В екскурзията взеха участие 50 човека от ТО Видин, към които се присъединиха и съюзни членове от ТО на ССБ - Монтана и Бойчиновци. Всички останаха доволни от посетените обекти и добрата организация на мероприятиято.

Мадлен АГОПОВА

Кърджали

Злато и сребро за фолклорна група "Родопи" от фестивал за хора със сензорни увреждания

Нашата фолклорна група участва по покана на Анита Тараланска - председател на Съюза на инвалидите в Перник. Фестивалът бе с конкурсен характер и в него се включиха над 1 800 участници от страната. Имаше и гости от Косово и РС Македония. Инициативата бе на Регионална организация на слепите в Кърджали с председател Шюкран Исмаил. Ръководител на фолклорната група бе Христо Сакълиев. Нашите участници се представиха с песните "Росни ми, росни, росице" и "Руме моме". Самобитната певица Селиме Иса заплени публиката с изпълнението си на песента "Стойне, ле" и получи бурни овации. Новото попълнение в групата, младият самодеец Айдын Мехмед от Кърджали, се представи с руска и българска песни. Дебютът му се увенча с успех и той се окичи със сребърен медал в индивидуалното изпълнение. Във фестивала за пръв път бяха включени и кулинарни изложби. И там се представихме на ниво.

Кърджалийци получиха за кулинарните си умения диплома, за вкусните ястия от баница с тиквички и пълнени чушки.

Голям фен на нашите представители се оказа естрадната певица Мими Иванова - участник в журито, която се снима с нашата Шюкран.

Добрич

"Кървавата бразда на Добруджа"

Група от членове на "ХобиСклуб" присъства на представянето на десетото, преработено и разширено издание на едноименната книга с автор Радостин Мирков. Събитието се състоя в Регионална библиотека "Дора Габе". Разказаха се вълнуващи и покъртителни моменти от книгата, за издевателствата на румънските окупатори през 1916-1918 г. над трудолюбивите и мирни добруджанци. Книгата на Радостин Мирков посочва исторически факти и данни за близо 30 хиляди добруджанци, малцина от които се завръщат живи от лагерите в Молдова през същите размирни години, за които събития не се знаеше. Няма публикувани исторически факти и данни, и се знае нищожно малко, от разказите на оцелели възрастни хора и от скритите архиви на Румъния.

19-те мемориални знака, издигнати в селищата: Балчик, Каварна, Гурково, Житен, Красен, Победа, Кранево, Божурово, Езерец, Плачи дол, Попгригорово, Дуранкулак, Сноп, Граничар, Карапелит и други, говорят за тези кървави събития, оставили дълбока бразда в съзнанието на добруджанеца, особено сега, когато истината става достояние до хората. Трогателен е Мемориалът „Неовършеният харман“ в с. Житен, с автор художника Петър Петров, и съдействали инициативен комитет от кмета Илия Добрева и инж. Гено Генов.

На срещата присъстваха много видни личности и роднини на жертви в тези събития, а рецитацията на краеведа Георги Балабанов, адвокат Пенчо Иванов и Мария Добрева, която представи факти от книгата, просълзиха присъстващите. Авторът Радостин Мирков подари на всички по един екземпляр с автограф.

Иван ТОДОРОВ

Лятна прохлада

Набелязаната идея за пикник сред гората и барбекю осъществихме рано сутринта на 19-ти юли. Изпълнени с желание и очакване, оборудвани с всичко необходимо - дървени въглища за барбекю, продукти за печене, зеленчуци и разхладителни напитки, спряхме пред входа на "ХобиСклуб". Пристигна председателят Иван Тодоров и проверката започна. Нямахме отсъстващи, то се знае, даже в автобуса се качи една дама в повече.

Пристигнахме в парк "Барбекю" в с. Гурково, където бяхме приятно изненадани от личното поздравление на кмета на селото, г-н Тодор Георгиев. Съвсем непринудено започна разказът за историята на селото.

"За село Гурково, Добричка област, има много легенди. Една от тях разказва, че е създадено от турския конен офицер Скендербег, който получава от султана като лично владение част от мизийските земи на Южна Добруджа, след падането на България под османско владичество. По това време тези земи са били покрити с вековни, най-вече брястови, дъбови и букови гори, и Скендербег устройва чифлик на

една горска поляна. Днес това място се нарича Скендерли. През вековете около чифлика на Скендербег се създават и други чифлици. В тях се отглеждат големи стада овце и коне, за нуждите на които се разработват пасища, като горите наоколо се изсичат или опожаряват. Отвоюваната по този начин земя се оказва изключително плодородна и подходяща за отглеждане на зърнени култури" - разказа кметът на Гурково Тодор Георгиев.

Музикалният фон бе осигурен чрез тръз-то на "ХобиСклуб". Завихриха се бурни хора и ръченици. Всеки имаше определени функции: Цвета Димова и Анна-Мария на скарата, някои жени донесоха, а други нарязаха салатата. Масата бързо се отрупа с вкусни ястия и напитки. Георги Милев, рожденик на 19-ти юли, беше в центъра на наздравниците и хубавите пожелания за здраве и късмет. Пихме от неговата ракийка, с обещанието догодина да почерпи пак. Красиви думи, нежни стихове и песни от Добра Колева, Иванка Георгиева, Магда Минчева, Мима Русева, Наско и Желка Великови, и други изпълниха обстановката. Децата бяха най-щастливи, защото си поиграха до насита. Даже Ирника Антонова и Диляна Мартинова прочетоха подходящи смешки. Прибрахме се уморени, но много весели и доволни.

"ХобиСклуб"

ОБЩЕСТВО **Защо пак отивам на избори?**

Кандидатирам се за общински съветник в Столичния общински съвет. Изборите ще се проведат на 27 октомври 2019 г. Основният мой приоритет си остава достъпната градска среда - така, както и преди 4 години, когато бяха предните местни избори. Тогава като трети в листата на нашата малка, но бойка партия, за малко не успях да вляза. Това мое невлизане не ни даде възможност на всички, които лелеем за достъпността, да упражним натиск там, в Столичния общински съвет, където се приемат всички решения за София.

През този мандат, макар че бях извън СОС, продължих да отстоявам правото на всеки човек за достъпна градска среда. Е, не мога да се похваля с някакви кой знае какви положителни резултати. В общи линии, може да се обобщи с онази изконна истина: "Кучетата си лаят, керванът си върви". А, ако трябва да я перифразирам, ще звучи така: "Иван Янев - Дарко си мрънкя, светофарите си дрънчат, плочките си хвърчат."

Но най-лесно е да се откажем и да чакаме. А какво да чакаме? Това, което виждаме, ме води до прозрението, че с чакане нищо, ама нищо добро няма да дойде. Потресаваща е ситуацията с достъпността в столицата - и не защото няма пари, пари има, Европата и държавата дават, но харченето е, меко казано, безумно и враждебно спрямо гражданите. Но вероятно не е такова спрямо фирмите изпълнители, които прибират десетки и стотици милиони за калпаво изпълнение, включително и за достъпността.

Ако не ми вярвате, отидете до "Солунска", емблемата на некадърността в достъпността. Разходете се по "Графа", "Витошка" или "Московска". Мога да посоча безброй още улици. Принципът е един, залага се достъпна градска среда, защото това е цивилизационното, но се залага само да се вземат парите. Иначе се лепят някакви плочки по безумен начин, които се отчитат било като водещи, било като сигнални плочки. "Ами, добре - ще кажете - винаги сме били без плочки, какво толкова?" Нищо, разбира се, че нищо, освен че продължаваме да увеличаваме дистанцията спрямо цивилизованите държави. И не, че те толкова напредват, просто ние се връщаме назад.

Опитайте се да пресечете, като си служите с озвучителната уредба на светофарите. Да, същите тези светофари, които огласят българската столица като коледна украса целогодишно. Колкото шум вдигат, толкова и работа вършат. Тоест, те не само, че не помагат на незрящите хора, за да пресичат на кръстовищата, те са опасни за незрящите хора, защото звукът идва отнякъде и никой незрящ, па бил той и с 3-4 висшета, не може да изчисли за коя улица дрънчи алармата. Още преди да започнат изграждането на този дрънчащ абсурд, категорично им беше заявено в общината, че това не работи. Оказа се още по-страшно, то е и опасно за незрящите. Вероятно трябва някой да бъде убит...

Но и аз продължавам да бъда наивник. И да бъде убит някой, никой няма да се трогне. Самият аз бях спасен от будни граждани веднъж, когато пресичах "Алабин", а един трамвай тихичко си вървеше. Просто ми писна да чакам и да слушам еднотипното дрънчене, реших, че вече трябва да е за мен, и тръгнах... Току преди да си налетим с трамвая като влюбена двойка в парка, граждани се развикаха и ме дръпнаха рязко от любящите железни прегръдки. А какво ще кажете за бутоните, с които трябва да се активира т. нар. умна светофарна уредба? Ако си незрящ, трябва да си пророк, за да откриеш колчето, на което е съответното копче, което трябва да натиснеш, за да включиш "вълшебните" звънчета на дядо Коледа.

И да, зная, че сега някой ехидно ще се подсмихне и ще каже: "Че какво толкова ще направиш, даже и да влезеш?" Отговарям веднага. Ще правя същото, което и през всичките тези години. Ще поставям - но вече не само пред медиите, в интернет и като обикновен гражданин - абсурдите в достъпността, от трибуната на Столичния общински съвет. А там, от тази трибуна, когато се поставят въпросите, факторите, отговорни за същите тези абсурди, са длъжни пак от тази трибуна да ми отговорят. С други думи, моята политика ще бъде политика на критики, постоянни въпроси и показвания на безумията относно достъпността. Моят екип ще се състои от всички хора, които ме информират за самодейността в достъпността, за отбиването на номера при ремонтите и строежите. При закупуване на транспортни средства за обществения транспорт и всичко, което затруднява хората с увреждания, възрастните хора и майките с детски колички, да се придвижват свободно и най-важното, безопасно.

Достъпността е моят приоритет, защото без достъпност човек няма как да ходи на работа, няма как да изкарва хляба си, няма как да се развива и още, и още. Зная, че апатията е плъзнала из хората. Зная, че лъжите са ни дошли до гуша. Но също зная, че ако седим примиренчески, няма как да се подобри ситуацията в достъпността - изключено е.

Когато човек работи и изкарва пари, той си купува продукти и накрая си прави манджа, която изяжда. Искам да кажа, че ако чакаме наготово и някой да ни оправи, ще продължат да ни оправят по най-болезнения начин, даже и без вазелин, както и досега. Знам, че има готованци, но те и затова са на това дередже - плюят и не си помръдват задниците да сторят нещо за добруването си. По-добре е човек да се бори и да има шанс да успее, отколкото да седне и да обяснява как нищо не зависи от него, и как нямало смисъл. Ако не се опита, тогава няма да стане. А като се опита, нищо не се знае, защото всеки опит може и да доведе до успешен резултат.

От няколко години съм представител на Регионалната организация в София при Съюза на слепите в България, по въпросите на достъпността в Столична община. Бях номиниран от г-н Асен Алтънов, Регионалният управителен съвет ме утвърди и получих още повече възможности за въздействие в Столична община. Не, не бързайте да се радвате. Никакъв или почти никакъв положителен резултат нямаше от моята работа с общината. Бях в работната група за изработване на Стратегия за достъпност в София. Вероятно сме единственият град, който има такъв документ. Много усилия хвърлих за тази стратегия, за да разбера, че непосредствено преди влизането ѝ за гласуване от Столичния общински съвет, най-важните постановки са изхвърлени от нея. И така, имаме си стратегия за достъпността в София, документ мъртвороден и дълбоко ненужен. В изблик на яд и безсилие поисках от г-н Алтънов да си намери друг човек за работа по достъпността, понеже моите усилия не довеждат до нищо положително. Той отказа и така продължих борбата с общината "като свиня с тиква".

През тези години имам едно спечелено дело в Комисията за защита от дискриминация, за липсата на адекватна достъпност в метрото. Делото се проточи три години. Години трябваше да се похарчат, за да осъзнае ръководството на метрото, че на метростанция "Младост 1", където се разделят двете линии, трябва да има гласово съобщение, пристигащият влак в коя посока отива. Същото се отнася и за гласовото съобщение в самите влакове, в които вече се казва крайната дестинация. Елементарни неща, нали? Но години нерви, натиск, кавги, за да се постигне нещо толкова мъничко, а същото време

стресооблекчаващо за незрящите хора. Защото няма нищо по-стресиращо от това да не знаеш дали си се качил в правилния или в грешния влак.

Инициирах създаването на Меморандум за достъпност, който със съмишленици оповестихме на 7 януари 2016 г. Много организации и хора подкрепиха и продължават да подкрепят меморандума - но какво от това? Инициирах на 14 април 2016 г. Столичният общински съвет да приеме Декларация за достъпност - но какво от това? Множество писма съм писал до Столична община - но какво от това? Не помня броя на пресконференциите, на които съм излагал абсурдите в достъпността - и какво от това? Колко часове съм пропилял по срещи с всякакви кметове, архитекти, инженери, директори, експерти от Столична община - и какво от това? И въпреки това, вярвам, че всичко си струва, защото един ден усилията ще доведат до положителен резултат. Смятам, че този път трябва да реализираме моя мандат на общински съветник, за да може всички тези въпроси, а и много други, да задам от трибуната на Столичния общински съвет. Зададени там, отговорните са длъжни да отговорят и няма как да шикалкавят така, както го правят по медиите, където най-често пращат някакви клетници на ниски нива, да се оправдават за кретенизма на висшестоящите.

Ето защо отново отивам на избори. Разчитам на подкрепата на всеки един човек, който иска да има политика за достъпност, да се спрат безумията в София в достъпността, да упражним натиск от трибуната на Столичния общински съвет. Или най-малкото оттам да питаме.

На 27 октомври 2019 г. имаме уникалния шанс да реализираме мандат на съветник в Столичния общински съвет, който изцяло е посветен на достъпната градска среда. Най-пагубното мислене би било, че от отделния човек нищо не зависи. Всеки глас е важен. Нека да отидем всички, заедно с нашите семейства, приятели и познати, и да покажем, че ни е писнала самодейността, некадърността и измамите в достъпността.

Преди 4 години, за тогавашните местни избори, написах една брошура "Защо и аз на избори?". Всеки, който желае, може да се запознае с нея, както на личната ми електронна страница <http://novaistoria.info/>, така също може да я свали от електронната библиотека на Национално читалище на слепите "Луи Брайл 1928". Много от нещата са все така, а дори още по-актуални, както посочих по-горе, тук всичко се развива на забавен каданс, що се отнася по темата достъпност. Същите постановления съм вложил и в книгата "Достъпността не е прищявка", която също може да се свали за свободно четене.

След 27 октомври, ако получа доверието на столичани, се заемам на първо време с радикална промяна на сигнализацията за незрящи на светофарните уредби; премахване на онези винкели, релсите от стълбищата от входовете на метрото, които уж представляват достъпност за инвалидни колички, а на практика са опасни безумия, които единствено пречат на човекопотока и го застрашават, някой да стъпи върху тях и да се пребие; премахване на морално и всячески остарелите улични телефонни установки, които представляват потресаваща пречка за придвижване и опасност за гражданите, особено за тези с нарушено зрение; уеднаквяване само на един тип на водещи плочки и един тип за плочки за внимание, при ремонта или изграждането на всеки обект; безкомпромисно активиране и достатъчна сила на всички гласови информационни системи в градския транспорт; въвеждане на оценка за достъпността в София; реанимиране и радикален ремонт на Стратегията за достъпност, за да се превърне в работещ инструмент. Проблемите на София, само за достъпността, най-вероятно многократно надвишават броя на бълхите на улично куче, но това не трябва да ни демотивира, а наопаки, трябва да ни мотивира.

В заключение ще кажа, че умишлено не писах от коя партия се кандидатирам за общински съветник. Защото темата за достъпността е надпартийна, тя е общочовешка, тя е за всички нас. Но това е същата малка партия, която преди 4 години издигна достъпната градска среда като свой основен приоритет. Сега достъпността е централен приоритет и свидетелство за това е, че съм водач на листата за общински съветници, за което благодаря на всички, гласували ми това огромно доверие. А всеки, който се интересува, може да попита чичко Гугъл, който обикновено знае всичко, макар че понякога инфото му не е от най-точните.

И ако в партията получих доверие да бъда водач на листата за общински съветници, то от всеки един съвестен и буден гражданин, живеещ в София, зависи да стана общински съветник и да отвоюваме правото си на достъпна градска среда.

И ти, който прочете горното, отиди и ме подкрепи. А, ако нямаш право да гласуваш в София, но имаш близки, познати и приятели, които имат право да гласуват в столицата, кажи им, че гласувайки за Иван

Янев, подкрепят правото на хората за достъпна градска среда.

Д-р Иван ЯНЕВ

Софийският ЦСРИ "Светлина" даде старт на новата учебна година

След кратка лятна ваканция, по време на която в сградата на улица "Цар Симеон" 110 в столицата бе извършен освежителен ремонт, Центърът за рехабилитация отново отвори вратите си за многобройните потребители на неговите услуги.

Тържественото откриване на учебната 2019-2020 година се състоя на 9 септември. Това непретенциозно, но много мило и задушевно събитие започна тази година с традиционния тържествен водосвет, изнесен от отец Методий.

След светия обред, свещеникът се обърна към всички с няколко много топли думи и пожелания за здраве и благоденствие.

"Пожелавам Ви от сърце Господ да отвори Вашите духовни очи, да виждате Бога, да обичате Бога. Радвайте се на всичко, което Господ Ви е дал, и отворете сърцата си към Него и към ближните си."

Директорът на центъра - Недялко Димов, който за малко повече от година след избирането си доутвърди сериозната роля на институцията в живота на невиждащите хора и способства за отличната работна атмосфера - обяви гостите на тържеството. Това бяха: Асен Алтънов - председател на РО София, която спонсорира събитието; Спас Карафезов - председател на Национално читалище на слепите "Луи Брайл 1928"; доктор Петър Стайков - ръководител на бюро по труда за хора със зрителни увреждания; екипът на фирма "БГ АСИСТ" ООД; потребители и приятели на Центъра. Г-н Димов обяви, че и през тази учебна година Центърът ще продължи да реализира своите дейности, както и досега, а фирма "БГ АСИСТ" ООД подреди малък уъркшоп за желаещите да огледат, изпробват и закупят помощно-технически средства.

По няколко приветствени думи и добри пожелания отправиха всички гости на тържеството, а г-н Карафезов поднесе като подарък за Центъра колекция от компакт-дискове, представляващи почти пълната дискография от изпълненията на флейта на незабравимия Кирил Костов. Тази колекция е плод на инициативата и огромния труд на Рангел Попов, реализирани от екипа на „БГ АСИСТ“. Тя може смело да се нарече частица от културното наследство на незрящите хора в България.

В бъдещата работа на Центъра се предвиждат и някои новости, за които обаче все още не беше официално оповестено.

В края на тържеството г-н Димов благодари на всички, уважили събитието, и на екипа, с който работи. Празникът приключи с малка почерпка и голям интерес към продуктите, предлагани от фирма "БГ АСИСТ" ООД.

Успешна поредна учебна година на ЦСРИ "Светлина", наслука!

Пожелаваме Ви големи успехи в благородната Ви работа, много, много доволни клиенти и много искрени и верни приятели.

Марина ПЕТКОВА

ПОКАНА ФСХЗУ

Управителният съвет на Федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания", на основание чл. 26 от ЗЮЛНЦ и чл. 16 от Устава на Федерацията, свиква Общо събрание на 29.11.2019 г., от 14.00 часа, в хотел "Поп Харитон" - Дряновски манастир, гр. Дряново, при следния дневен ред:

1. Отчет на ръководните органи на Федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания".
 - 1.1. Отчет на УС.
 - 1.1.1. Съдържателен отчет за 2018-2019 г.
 - 1.1.2. Финансов отчет за 2019 г.
 - 1.1.3. Финансов отчет за 2018 г.
 - 1.1.4. Финансов отчет за 2017 г.
 - 1.2. Отчет на КС за 2018-2019 г.
2. Промени в устава на Федерацията.
3. Освобождаване на ръководните органи на Федерацията.
4. Избор на ръководни органи на Федерацията.
5. Приемане на бюджет на Федерацията за 2020 г.
6. Приемане на спортен календар за 2020 г.
 - 6.1. Приемане на държавен спортен календар за 2020 г.
 - 6.2. Приемане на международен спортен календар за 2020 г.
7. Приемане на 4-годишна програма за развитие на специализираните и адаптираните спортове за хора с нарушено зрение в България.
8. Информация по въпроси от текущ характер.

София, 03.09.2019

ПРОЕКТИ "БГ АСИСТ" ООД приключва изпълнението на проект "Създаване на социално предприятие за специализирани стоки и иновативни услуги за лица със зрителни увреждания"

Изпълнението на стартирания през м. ноември 2018 г. проект, № BG05M9OP001-2.010-0716-C01 "Създаване на социално предприятие за Специализирани стоки и иновативни услуги за лица със зрителни увреждания", приключва успешно в края на м. септември. Общата стойност на проекта е в размер на 86 747,95 лв.

По проекта, с финансовата подкрепа на Европейския социален фонд на Европейския съюз, по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2014-2020, бе създадено социално предприятие, в рамките на "БГ АСИСТ" ООД.

Основната му цел е подпомагане на лицата със зрителни увреждания в България, в унисон с основните дейности на предприятието - насочени към предлагането на високотехнологични продукти и услуги за

хора с увреждания. Бяха разкрити шест нови работни места за представителите на една от най-уязвимите групи на пазара на труда - хората със зрителни увреждания.

Проектът стартира с преуреждането на дейността на фирма "БГ АСИСТ" ООД, с цел функционирането ѝ като социално предприятие. За целта, през първия проектен месец бяха извършени промени в дружествения договор, в които се уточнява, че в следващите години 100 % от печалбата на фирмата ще бъде реинвестирана в дейността на социалното предприятие. Също така, и всички служители на фирмата ще участват във вземането на управленските решения за реинвестиране на печалбата.

Промените бяха своевременно отразени и в Търговския регистър на Агенция по вписванията.

През втория проектен месец беше сформиран екип на социалното предприятие, който се състои от социален предприемач, и двама представители на целевата група (безработни и/или неактивни лица със зрителни увреждания) на длъжностите - "Преподавател - Информационни технологии" и "Сътрудник социални дейности в социално предприятие".

След това бяха подбрани 5 лица - представители на целевата група, на които през третия проектен месец - януари 2019 г., в рамките на 45 учебни часа, бе предоставено обучение по ключова компетентност 4 "Дигитална компетентност", съгласно Европейската квалификационна рамка.

Обучението бе проведено от преподавателя по информационни технологии, по график от по три учебни часа дневно, включващи теория и практически занимания. Това обучение бе важна предпоставка за ефективна трудова заетост, професионална реализация и социално включване на лицата с увреждания.

Успоредно с обучението стартира и работата на кариерен консултант по проекта -

висококвалифициран експерт с дългогодишен опит при работа с хора със зрителни увреждания.

Кариерният консултант работи индивидуално с лицата от целевата група, при четиричасова заетост. В рамките на два месеца, с професионалните си консултации той мотивира и подпомага лицата от целевата група в процеса на търсене и започване на работа, да подобрят уменията си за себепредставяне на пазара на труда и по-късно да се адаптират безпроблемно към работния процес. Впоследствие, в социалното предприятие "БГ АСИСТ" ООД четири лица със зрителни увреждания, търсещи работа, бяха назначени на трудови договори за срок от осем месеца, двама от тях на длъжност "Технически сътрудник" и двама на "Оператор - подпомагане на потребители".

В периода декември 2018 г. - март 2019 г. бе разработена и внедрена уеб-базирана информационна система, чието съдържание е напълно достъпно за незрящите ползватели - чрез екранни четци и увеличители. Системата има три основни модула - публично достъпна уеб-страница, чрез която предприятието разпространява специализираните си продукти и услуги; администраторски панел, предназначен за администриране на поръчките и потребителите; както и панел за комуникация между служителите на предприятието - много важно звено в дейността на "БГ АСИСТ" ООД, предвид факта, че част от персонала на фирмата работи дистанционно.

За новоназначените служители бе осигурена услугата "Наставничество". В рамките на четири месеца Наставникът въведе и инструктира новоназначените лица от целевата група по проекта на длъжностите "Оператор - подпомагане на потребители" и "Технически сътрудник", за изпълнението на служебните им задължения, включително и във връзка с работата им с новосъздадената по проекта уеб-платформа, чрез която услугите на социалното предприятие са изцяло достъпни.

В края на месец септември 2019 г. ще се проведе заключително публично събитие, на което ще бъдат оповестени изпълнените дейности и постигнатите резултати от изпълнението на проекта.

"БГ АСИСТ" ООД се ангажира да запази работните места на поне 50 % от назначените по проекта лица - представители на целевата група, за период от минимум 6 месеца.

"БГ АСИСТ" ООД изпълни успешно още един проект, с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Екипът на социалното предприятие изразява своята благодарност към Управляващия орган на ОП РЧР 2014-2020, за предоставената възможност за реализирането на настоящия проект, и своето удовлетворение от това, че продуктите и услугите на фирмата ще достигат до все повече лица с увреждания в България.

Екип за изпълнение на проекта

Проект "Ръководство за ползване от лица със зрителни увреждания при работа с програма за електронни таблици Microsoft Excel"

Фондация "Хоризонти" ще издаде на брайлов шрифт ръководство за работа на потребители със зрителни увреждания с програмата Microsoft Excel, по проект "Ръководство за ползване от лица със зрителни увреждания при работа с програма за електронни таблици Microsoft Excel", който се реализира с финансовата подкрепа на Агенцията за хората с увреждания.

В края на месец август 2019 г. стартира изпълнението на проект "Ръководство за ползване от лица със зрителни увреждания при работа с програма за електронни таблици Microsoft Excel". Проектът ще се реализира с финансовата помощ на Агенцията за хора с увреждания, в размер на 3973,80 лв. Общата стойност на проекта е 4196,24 лв.

Проектът ще се реализира в рамките на 3 месеца.

Основната цел на проекта е:

Повишаване на знанията и дигиталните умения на незрящи лица, чрез достъпна работа с данни в електронни таблици.

Специфичните цели на проекта са:

- Популяризиране на брайлов шрифт и в електронен формат на възможностите на екранните четци за работа с електронни таблици;
- Повишаване на базовите знания и умения на незрящи потребители за работа с програмата за електронни таблици Microsoft Excel.

Проектът е насочен към целевата група незрящи и слабовиждащи хора, които в ежедневието си или на работното си място ползват компютър и непрекъснато развиващите се компютърни приложения и устройства.

Броят на незрящите хора, ползващи самостоятелно компютър, през последните години значително се увеличи.

Нарасна и броят на незрящите потребители, ползващи офис приложения в работата или в ежедневието си.

Едно от най-широко разпространените приложения за офис работа с електронни таблици е Microsoft Excel. Чрез него потребителят може да въвежда, обработва данни, да извлича обобщени отчети, като извършва сортиране, филтриране и други операции.

Поради голямото значение на електронните таблици за работата в офис и в ежедневието, екранните четци имат поддръжка за Microsoft Excel.

Фондация "Хоризонти", от създаването си до момента, работи за повишаване на дигиталните умения на хората със зрителни увреждания, с цел по-добра професионална реализация, което обяснимо доведе до решението да бъде разработено и отпечатано на брайл ръководство за работа на потребители със зрителни увреждания, с програмата за електронни таблици Microsoft Excel.

Незрящият потребител може ефективно да работи с електронни таблици в настолното приложение Microsoft Excel, като ползва екранните четци за Windows - JAWS for Windows и NVDA. Това са най-разпространените екранни четци, ползвани от незрящите хора по света. В последните години започна интензивното развитие и на вграденият екранен четец Разказвач (Narrator) на операционната система Windows. Но, за съжаление, различните екранни четци по различен начин и в различна степен осъществяват достъпност до офис-приложенията.

В ръководството ще се съдържа информация за ползване на Microsoft Excel с екранните четци и, доколкото обемът позволява, спецификите за отделните екранни четци. Ръководството ще включва информация за усвояване на базови умения за работа с електронни таблици, процедури за изпълнение на често изпълнявани задачи, клавишни комбинации на приложението, специфични клавишни комбинации на екранните четци, настройките за достъпност.

Предвижда се изданието да достигне до повече от 2000 незрящи - хора с различна степен на загубена работоспособност, с различен социален статус и в различна възраст, които в ежедневието си или на работното си място ползват компютър и непрекъснато развиващите се компютърни приложения и устройства.

Изданието ще бъде разпространено както на брайл, така и в електронен формат. Брайловото издание ще бъде разпространявано чрез библиотеките към организациите и училищата за незрящи.

Електронния текст на изданието ще бъде достъпен на сайта на фондация "Хоризонти".

Чрез изпълнението на настоящия проект ще бъде осигурена възможност за повишена професионална квалификация и реализация на хора със зрителни увреждания, тъй като те ще се запознаят и ще могат да ползват широкия кръг от функционалности, които предлага програмата Microsoft Excel.

Екип на фондация "Хоризонти"

ПЪТЕПИС По вълните на тихия бял Дунав

Тази година участието в регата TID беше под въпрос. Проектите към АХУ се забавиха и затова отново прибягнахме до помощта на нашия стар спонсор, Фондация "Български спорт". Федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания" изпрати официално писмо до ръководството на Фондацията и доста бързо в сметката на Федерацията бяха приведени 2 хил. лв. Регионална съюзна организация - София даде още 500 лв., което окончателно реши финансовия проблем за участие в регатата.

Подборът на екипажа стана доста бързо. От 6 незрящи членове, трима от които с напълно загубено зрение, половината щяха да участват за пръв път в плаване по Дунав. Капитанът Стоян Вѝтов беше плавал с яхта по море до Египет и Сицилия, но за пръв път се сблъскваше с особеностите за навигация в река. От новите членове на екипажа ми се ще да отбележа имената на Петър Стайков и Иван Пухлев. Първият тази година ще навърши 66 години, а вторият е от Русе и детската му мечта е била да плава с лодка по Дунав. Едва сега, когато шейсет и третият му рожден ден го завари по време на плаването, тя се сбъдна.

Потеглихме от Видин на 13 август. Очертаваше се адски горещо време. За разлика от предишните два пъти, сега нямаше никакъв мотор на борда. Трябваше да разчитаме на себе си и на благосклонността на вятъра. Капитанът определи смени - вахти, казано по моряшки - за гребане. В едната смяна бяхме аз и Диан Петров, а в другата - останалите четирима членове на екипажа, защото те имаха по-малко тренировки. Гребането на вахти осигурява постоянен ход на лодката със средна скорост 7-8 километра в час. По този начин може да се изминават дълги разстояния без спиране. Първата дистанция от Видин до Лом е 48 километра. Тя може да се каже, че е най-трудната, защото е първи ден. Традиционно спряхме за почивка в местността Рациария, където леко се подкрепихме в крайречно уютно заведение. По време на плаване в горещо време неписано правило е да не се прекалява с храната, а за пиене дори чаша бира се оказва много тежка. Пристигнахме в Лом към 5 часа. Успешното начало до голяма степен предопределяше и успешния край на експедицията. Капитанът много добре навигираше с помощта на

мобилния си телефон. Той не само поддържаше прав курс, но и сечеше завоите, което скъсява разстоянието. Дългосрочната прогноза за времето беше разхлаждане и попътен вятър на 15 август – празника Успение на Света Богородица.

В Козлодуй посетихме кораба "Радецки" и на неговата горна палуба усетихме не само духа на Ботевите четници, но и доста силния западен вятър, който обещавахе да ни носи по реката на следващия ден, 43 километра до село Остров. На 15 август сякаш самата Света Богородица ни носеше по реката с доста голяма скорост. Само с предно платно - стаксел - ние се движехме със скорост около 11 километра в час. След като опънахме и другото платно, скоростта се качи до 13-14 километра в час, което за лодка като нашата е отлично постижение. Диан Петров, член на екипажа с напълно загубено зрение, чудесно асистираше на капитана при работата с платната. Наложихме се да свалим основното платно - грота - защото резките пориви на вятъра застрашаваха да обърнат лодката. Екипажът не беше обучен да балансира по време на плаване при подобни условия. Благополучно пристигнахме в село Остров, без каквато и да е умора. Очертавахе се попътният вятър, макар и по-слаб, да ни следва и на другия ден.

Разстоянието от Остров до село Байкал е само 20 километра. Лекият ветрец от време на време затихваше и се налагаше да гребем, но късата дистанция за изминаване и прохладното време правеха плаването изключително приятно. Пет километра преди Байкал капитанът установи, че има повреда на руля. Продължихме управлението с гребла, а веднага щом пристигнахме рулят беше поправен.

Има едно постижение на екипажа, за което не мога да не спомена. Тръгнахме от Никопол в 8 часа и 30 минути. Предстоеше ни да изминем 47 километра до Свищов. Имахме намерение да спрем за почивка на остров Белене, където да направим пикник. При добрата скорост, с която се движехме, ние отминахме острова преди да бъде станало време за обяд. Решихме да спрем някъде към 1 часа. По това време обаче ние бяхме много близо до Свищов и нямаше смисъл да спираме. В крайна сметка, цялото разстояние от 47 километра взехме без почивка, за около 6 часа. Вечерта отбелязахме рождения ден на Иван Пухлев в едно от най-прекрасните ресторанчета по крайбрежието.

Следващият ден беше последен от нашето участие в регатата, защото бяхме предвидили да плаваме до Русе, което не се осъществи, поради ограничените финанси. В този град няма подходящо място за изваждане на лодка като нашата. Ето защо решихме да я извадим в местността Стълпище - 20 километра преди Русе. Последното акустиране беше съпроводено с ръкопляскане от целия екипаж. Изваждането на лодката стана без проблеми и с два автомобила благополучно се прибрахме в София на 19 август.

Равносметка

Плаването по Дунав и лагеруването на полеви условия може да бъде нещо много приятно, въпреки всички несгоди, ако има добър психоклимат в екипажа. Достатъчно е, обаче, един от членовете да има лош характер и това разваля атмосферата на всички. Трудностите, с които се сблъскват хората, и горещината опъват нервите. Ако някой не умее да потиска напрежението си, той започва първо да се оплаква, а следващата степен е да предизвиква малки и по-големи скандали. По време на първото ни участие през 2015 година стигнахме и до бой, само заради един човек. Единодушно взехме решение и го отстранихме. С много намален екипаж продължихме плаването и, въпреки че беше по-трудно, всички имаме много добро настроение.

При това плаване аз останах възхитен от Петър Стайков, който беше най-възрастен и нямаше особен опит да лагерува на палатка. Въпреки всичко, той не се оплака нито един път и нито един път не изпусна нервите си. Похвала заслужава и Диан Петров. Освен добрия си характер, той е отличен гребец и ветроходец. От предишни плавания не мога да не спомена имената на Михаил Недков, Вихър Пеев, Слави Цветков от Равда и Мария Бишкова.

От всичко казано дотук следва един извод: Много внимателно трябва да се подбира екипажът и да бъде регламентирано отстраняването на някого от членовете, по решение на капитана и болшинството от останалите участници в похода.

Трябва да имаме предвид още нещо. Ние сме много внимателно наблюдавани от всички участници в регатата. Те са много добронамерени и с желание да ни помагат. Това се отнася особено за чужденците, с голяма част от които сме установили връзки. През 2017 година австрийската група дари

300 евро за по-нататъшните ни плавания. Тази година Йорген от Германия, с когото прекарахме незабравим следобед в местността Стълпище преди две години, изпрати 100 лв. да се почерпим за негово здраве. Той самият е тежко болен и не може да участва тази година. Парите ни бяха предадени от Пол, друг немски участник, с когото също имаме добри отношения. Една вечер той дойде при нас с приятелката си Моника и още едно семейство от Германия. Заредиха се български и немски песни, под съпровода на китарата на Диан Петров. Друга вечер при нас седнаха двама холандски участници. Когато си тръгнахме, един от тях каза на Диан: "Ще ни липсва твоята китара."

Лично за мен, след четири участия в плаване по българския участък на река Дунав, гребният и ветроходният спорт за незрящи трябва да търси по-нататъшното си развитие - плавания в други страни, а така също и по море. И аз като Слави Цветков ще кажа: "Слепи и зрящи в една лодка на околосветско пътешествие."

Йордан МЛАДЕНОВ

РЕКЛАМИРАЙТЕ ПРИ НАС Рекламна тарифа на списание "Зари"

Корици:

- Втора корица (1 цвят) – 150 лева.
- Втора корица (4 цвята) – 230 лева.
- Трета корица (1 цвят) – 150 лева.
- Трета корица (4 цвята) – 230 лева.
- Четвърта корица (4 цвята) – 300 лева.

Вътрешни страници:

- Цяла страница (1 цвят) – 100 лева.
- Цяла страница (4 цвята) – 170 лева.
- Половин страница (1 цвят) – 70 лева.
- Половин страница (4 цвята) – 100 лева.
- Четвърт страница (1 цвят) – 40 лева.
- Четвърт страница (4 цвята) – 70 лева.
- 1/8 страница (1 цвят) – 25 лева.
- 1/8 страница (4 цвята) – 30 лева.
- 1/16 страница (1 цвят) – 15 лева.
- 1/16 страница (4 цвята) – 20 лева.

За фиксирано място – плюс 10%.

Цените са без ДДС

Отстъпки:

- 10% за 3 поредни реклами.
- 15% за 6 поредни реклами.
- 25% за 12 поредни реклами.

** Цените са при предоставен готов файл от страна на рекламодателя. За изработване на файл от предпечатна на списание "Зари" цената е по допълнително договаряне.*

СПОРТ Държавно първенство по стрелба с лък

На 7 и 8 септември 2019 г. в гр. Кюстендил се проведе Държавното първенство по стрелба с лък на Федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания". Главен организатор на първенството беше г-жа Кънка Витова, председател на кюстендилския спортен клуб "Пауталия спорт 2005". Съдийският екип в състав: Иван Тотев - главен съдия, Калинка Иванова и Светлана Иванова - съдии, се справи великолепно, като резултатите веднага биваха публикувани в интернет.

Състезанието откри лично кметът на гр. Кюстендил, г-н Петър Паунов. Държавното първенство се проведе в залата на стадион "Осогово", а спортистите бяха настанени в разкошния хотел "Кюстендил". В категория Б1 (спортистите стрелят с непрозрачни маски на очите и с тактилна стойка) участваха 14 стрелци. До елиминациите достигнаха първите 4. На малкия финал Ваньо Биячев от варненския "Вихър" победи Силвия Чаушева от столичния "Витоша" и така спечели бронза. На финала един срещу друг се изправиха Борислав Лазаров от кюстендилския спортен клуб и Иван Янев (тоест аз) от "Витоша". След оспорвана битка, с 64 на 62 точки, шампионската титла потегли за София.

В категория Б2 (спортистите стрелят с тактилни стойки, но използват остатъчното си зрение) се съревноваваха 19 стрелци. До елиминациите отново стигнаха първите 4. За бронза главният организатор на Събитието надделя над витошарката Илинка Дилкова. Във финала Стела Стефанова, с 66 срещу 40 точки, безапелационно прибави още една титла във витрината на "Витоша".

В отборното класиране бронзът отплува за Дунав заедно със силистренския "Доростол 2011". Среброто остана в Кюстендил, а златото се присъедини към другите две злата, при софиянците от "Витоша".

Наградите връчиха г-жа Надя Каратова, заместник-кмет на гр. Кюстендил, и аз, в качеството ми на председател на Федерацията.

В заключение е задължително да се подчертае перфектната организация на кюстендилци и невероятния феърплей, който властваше през цялото време на състезанието. Нямахше нито един спорен момент, нито едно мрънкане, нито едно оспорване.

Огромни благодарности за г-жа Витова, за Община Кюстендил и за всички, които подкрепиха това държавно първенство, включително и Съюза на слепите в България.

Пожелавам си повече клубове - членове на Федерацията да си имат такива отзивчиви общини, каквато е Община Кюстендил и кметът г-н Паунов.

Иван ЯНЕВ

(И КАК ДА ГО ИЗТРИЕТЕ)

Google предоставя изобилие от полезни услуги: търсене, електронна поща, облачно съхранение, инструменти за производителност и много други. Почти всички от тях са безплатни за лична употреба и не са много скъпи - за бизнеса и други организации. Но, както се казва, няма безплатен обяд. Прочетете и научете какво се намира в историята на Google и как да ограничите събирането на информация.

Какво знае Google за Вас?

Използвате ли Google Търсене, Chrome, YouTube, Gmail, Google Документи, Карти или някоя друга от услугите на Google? Ако е така, имате ли представа за информацията, която Google събира за Вашите онлайн дейности? Google иска да знае всичко за Вас, за да може да каже на рекламодателите какво е вероятно да купите. Няма нищо зловещо в това; Google е наясно какви данни събира и какво споделя с рекламодателите.

Но за много хора е изненадващо да научат точно колко данни събира Google и какви изводи черпи от данните. Може да искате да видите какво знае Google за Вас и да ограничите това, което може да научи. Google го прави лесно, но не и очевидно.

Всеки профил в Google включва страница "Моята активност в Google" /"My Google Activity"/, но не е лесно да я намерите случайно. Отидете на <https://myactivity.google.com/myactivity> и, ако вече не сте влезли в профила си в Google, направете го. Превъртете надолу и ще откриете, че Google отбелязва всичко, което сте търсили, датата и часа, в които сте го търсили, кои веб-страници сте прегледали, кои местоположения сте търсили в Google Карти и друга онлайн дейност. В средата на страницата с дейности Google Ви уверява, че "само Вие можете да видите тези данни. Google защитава поверителността и сигурността Ви" и "Можете да виждате и изтривате дейността си, като използвате контролите на тази страница." Първият начин да контролирате обхвата на данните, които се показват тук, е полето за търсене. Можете да търсите елемент в дейността си или да филтрирате резултатите по дата или продукт. Google "продукти" включват Chrome, Календар, Gmail, Карти, YouTube и още няколко.

Преглед и управление на Вашата история в Google

Не ме разбирайте погрешно... Не казвам, че Google нарушава поверителността Ви, като събира информация за Вашите онлайн дейности. В действителност, това е справедлив обмен и Вие можете да го контролирате. Също така искам да подчертая, че Google не предоставя лични данни за Вас на трети страни. Те споделят само обобщена информация, която не може да Ви идентифицира лично, и че не продават името Ви, адреса и размера на обувките Ви на трети страни. Поне до този момент Google не дава повод да мислим друго.

Препоръчваме Ви да опитате "Друга активност на Google" /"Other Google Activity"/ и да разгледате елементите там. Започнете с "История на гледането в YouTube" /"YouTube Watch History"/, като кликнете върху връзката "Управление на дейността" /"Manage Activity"/, която се показва под това заглавие. Сега кликнете върху трите точки от дясната страна на елемента. Виждате ли опцията за изтриване на историята си на гледане на този видеоклип в You Tube? Това може да Ви бъде от полза, ако предпочитате никой да не знае, че сте го гледали. На тази страница можете също така да изтриете всички видеоклипове, прегледани на дадена дата, или да кликнете върху бутона "Промяна на настройката" /"Change Setting"/, и там ще намерите плъзгач, който да постави на пауза (но не и да изтрие) историята на гледането в You Tube. За да изтриете цялата история на гледанията, кликнете върху трите вертикални точки в полето за търсене, след което кликнете върху "Изтриване на активността от" /"Delete Activity By"/. Посочете дата от "цялото време" /"All time"/ (или всеки период от време) и кликнете върху "Изтрий" /"Delete"/.

Връщайки се на страницата "Други дейности на Google" /"Other Google Activity"/, опитайте категориите "Дейност в мрежата и приложенията" /"Web&App Activity"/ или "Гласова и аудио дейност" /"Voice&Audio Activity"/, от менюто "Настройки" /"Settings"/ в горния ляв ъгъл. Превъртайки списъка с елементи, ще видите, че те са организирани по дата. Някои от тези категории дават по-добър

контрол върху това, което се събира, колко време се съхраняват данните и как да ги изтриете от историята на Google. Неотдавна Google добави нови контроли в секцията "Web&App Activity", която Ви позволява автоматично да изтривате елементи след 3 месеца, 18 месеца и т.н. Особено интересна е частта "История на местоположенията". Обикновено поддържам услуги за местоположение за мобилното си устройство, така че успях да прегледам някои от миналите си пътувания. Така че Google знае, че бях в Портланд, Орегон, през 2015 г. и че в сряда посетих местната библиотека. Това не ме притеснява. Всъщност, използвах Историята на местоположенията, за да ми помогне да проследя стъпките си на определена дата и да си спомня къде съм бил. Ако се опитвате да свалите няколко килограма и не искате съпругът Ви да знае, че посещавате магазина за понички, можете да изтриете историята си с местоположения. Така че можете да контролирате това, което Google събира за Вас, по общи или конкретни признаци. Проблемът е, че Google събира толкова много данни, че управлението им изисква огромни усилия. "Контроли на активността" /"Activity Controls"/ са местата, където можете да зададете и да забравите предпочитанията си за поверителност. Контролите елемент по елемент или ден за ден са за специални случаи, когато настройките Ви по подразбиране не са достатъчни. Във Вашите ръце е да решите какви данни и колко време да ги съхранява Google.

Познавате ли двата най-големи врага на вашия компютър?

Може би знаете, че топлината е смъртоносен враг на всяка чувствителна електроника, особено на тази във Вашия компютър. Но прахът и други отпадъци, попадащи във Вашия компютър, са най-големите причинители на прегряване и други неизправности. Прочетете, за да научите трите най-важни места, които се нуждаят от редовно почистване, за да поддържате Вашия персонален компютър или лаптоп да работят в най-добра форма...

Трябва ли да почиствам от прах компютъра си?

Да! Важно е да извадите мръсотията от компютъра си, за да удължите живота му. Мръсотията - прах, косми на домашни любимци, трохи от храни и дори мънички насекоми могат да повлияят на Вашия компютър по негативен начин.

За да сведете до минимум количеството боклуци, което попада в компютъра Ви и по този начин да удължите времето, без да го почиствате, направете няколко от посочените по-долу неща.

Махнете компютъра от пода, където се намира по-голямата част от мръсотията. Дръжте го на работния си плот или на малка маса, или поне на педя над пода. Компютърът Ви има един или повече вентилатори в кутията, които изтеглят въздух за охлаждане на компонентите. Не искате да всмуква въздух от най-мръсното място във Вашия дом или офис.

Дръжте домашните любимци и техните косми извън помещението, в което се намира Вашият компютър. Котките обичат да седят на компютърни клавиатури или в скута Ви, докато пишете. Но Вашите пухкави спътници не са приятели на Вашия компютър.

Не пушете около компютъра си. Катранът и частиците от цигарения дим правят лепкава, задушаваша утайка върху компонентите на компютъра, която улавя повече прах. (И също – вътре в белите дробове, но това е друга тема.)

Контролирайте качеството на въздуха в стаята на компютъра. Дръжте прозорците и вратите затворени. Поставете пасивни въздушни филтри във вентилационните решетки на стаята, но не над вентилационните отвори на компютъра. Помислете за въздушен филтър за стаята, където е Вашият

компютър. Най-добър е HEPA филтър. Не използвайте пречиствател на въздух, генериращ йони; електрически заредените йони премахват праха от въздуха, като го карат да се задържа върху повърхности, включително на Вашия компютър.

Ако направите всичко това, вероятно може да измине една година, без да отваряте кутията на компютъра, за да го почистите отвътре. Ако сте небрежни за качеството на въздуха, имате домашни любимци и пушите около компютъра си, може да се наложи да почиствате вътрешностите му на всеки три месеца. Няма да навреди, ако го почиствате и по-често.

Винаги изключвайте всичко от компютъра (настолен или лаптоп), преди да отворите кутията си; не само хранящия кабел, но и монитори, принтери, USB устройства, Ethernet кабели и всичко останало. Елиминирайте всеки възможен път за протичане на статично електричество във Вашата машина.

Как да почистим компютъра си

Много уебсайтове казват, че не трябва да прахосмучете прах от компютър. Вместо това те препоръчват да го издухате с консервиран сгъстен въздух (който между другото не е въздух, а по-плътни, сложни газове, които се компресират по-лесно в гъста течна форма, опаковане на повече газ в кутия).

Обосновката на този съвет няма никакъв смисъл.

"Вакуумирането генерира статично електричество, което може да навреди на електрониката", казват те. Ами да, завихрянето на въздушните молекули бързо върху пластмасовите повърхности може да генерира статично електричество. Но, що се отнася до статичното електричество, няма значение дали въздухът се движи към вакуум или далеч от зона с високо налягане!

След отваряне на кутията на системния модул на машината, четката с мека четина за разхлабване на прилепналия прах и мини вакуум са предпочитани инструменти. В допълнение към видимия прах, разгледайте по-внимателно замърсяванията на лопатките на вентилатора и радиатора.

Мисля, че е за предпочитане да всмуквате праха от компютъра с вакуум, отколкото да го вкарвате по-дълбоко в угълчетата на кутиите с взрив от сгъстен газ. Но, за да не се генерира значително статично електричество, засмукването трябва да е не повече от необходимото. Домакинска прахосмукачка, дори ръчна Dirt Devil™, е повече от адекватна. Можете дори да закупите USB-хранвани мини-вакууми, с различни полезни четки за компютърно почистване.

Чух предупреждения, че прахосмукачка може да изсмуче електрически компоненти направо от дънната платка. Това звучи малко вероятно, но така или иначе не бива да доближавате дюзата до компонентите. Използвайте четката и винаги дръжте вакуумната дюза под ъгъл спрямо почистваната повърхност на Вашия компютър.

Почистване на Вашия лаптоп

Ако имате лаптоп, почистете праха и космите от вентилационните отвори с Q-Tip*. Използването на сгъстен въздух само ще изпрати мръсотията вътре във Вашия лаптоп, но вакуум с ниска мощност може да се използва за извличане на прах и косми, захванати в отворите. Препоръчително е да използвате клечка за зъби, за да предпазите вентилаторите да не се въртят, тъй като можете да ги повредите, ако се въртят твърде бързо.

Ако продължите да имате проблеми с прегряването след почистване на отворите, може да има замърсяване във вътрешността на лаптопа. Отварянето на лаптоп може да бъде сложно, поради многото компоненти, вкарани в малкия обем. Проводници, лентови кабели и електрически компоненти могат да бъдат повредени, ако не сте много внимателни. За вътрешно почистване по-добре е да занесете вашия лаптоп в сервизен център.

**Q-Tip - Памучни тампони (американски английски) или памучни пъпки (британски английски) се състоят от една или две малки памучни вълма, намотани около единия или двата края на къса пръчка, изработена от дърво, валикувана хартия или пластмаса (клетки за уши).*

Почистване на клавиатурата и мишката

Клавиатурите са друга тема; те са склонни да събират по-големи, по-тежки трохи от храна и насекоми. Използването на прахосмукачка с висока мощност на горната повърхност на клавиатурата няма да навреди на платката вътре.

Върху тях често се разливат течности. Ако посещавате сайтове за хумор, докато консумирате кафе или сода, може да имате този проблем. Разлятата течност може да се смеси с прах и да образува гадна утайка между клавишите. Изопропиловият алкохол (най-малко 60% разтвор) и Q-Tip са най-добри за почистване на такива образувания.

Повечето мишки използват оптични сензори, но ако все още имате мишка с търкаляща се гумена топка, трябва да я отваряте от време на време. Ако движите мишката и курсорът стои неподвижно или скача неправилно, това е знак, че се е натрупала мръсотия върху топчето или вътре върху ролките. Завъртете капака в долната част на мишката, за да го премахнете, след това оставете капака и топчето да паднат в ръката Ви. Почистете топчето с кърпа без мъх и го оставете настрана. Вътре ще видите три валяка, които вероятно са обвити с мръсотия. Използвайте нокътя си и/или Q-tip с малко изопропилов алкохол за почистване на ролките. Преди да върнете топчето и капака, допрете няколко пъти мишката върху твърда повърхност, така че всяка мръсотия да изпадне. Почистете подложката на мишката, когато сте готови.

Помислете да си купите оптична мишка за почти никакви пари (има ги и за по 5-6 лева) и никога повече няма да се наложи да гледате мръсните вътрешности на мишката. За да почистите оптичния сензор (червената или синята светеща "крушка" в долната част на мишката), извадете батерията и внимателно избършете прозореца на сензора с Q-Tip, навлажнен с изопропилов алкохол.

Боб РАНКИН

Превод от английски: Стоян ВАСЕВ